

Den obekväma tystnaden i hissen

Svenska Dagbladet den 9 juni 2017

Jag har nu bott i Tyskland i ungefär ett halvår och är med andra ord fortfarande rätt ny på mitt professorsjobb i Berlin. Som alla som varit den nya på jobbet vet, innebär det att jag befinner mig i en period då det är extra viktigt att nätverka. Det är något som jag egentligen tycker är roligt och som jag inte har särskilt svårt för.

Trots det finner jag mig själv flera gånger i veckan ståendes knäpptyst i hissen tillsammans med någon av alla kollegor som jag ännu inte känner. Den andra personen är generellt lika knäpptyst och det hela är ett stort slöseri med värdefull nätverkstid eftersom hissen dessutom är ovanligt långsam.

Varför den andra personen är tyst kan jag naturligtvis bara spekulera i – kanske är alla på mitt nya jobb blyga? Anledningen till att jag inte säger något är dock glasklar: jag vet inte om jag ska säga ”du” eller ”ni”. Så i stället för att chansa och riskera att såra och trampa i klaveret är jag tyst. Det hela är fullständigt värdelöst för såväl arbetsmiljö som produktivitet – tänk vad mycket jag och mina kollegor hade kunnat avhandla och kanske uträtta där i den långsamma hissen om vi bara hade pratat med varandra!

Tyskland har aldrig haft någon du-reform liknande den som Sverige genomgick i slutet på 1960-talet. Därför är det inte alls riskfritt att dua. Jamen nia då, säger vän av ordning, så är problemet löst.

Men så enkelt är det dessvärre inte heller. I stället för att snabbt dra av plåstret med en du-reform befinner sig Tyskland i en utdragen process som förmodligen, så småningom, så sakteliga, och med myrsteg går mot mer duande. Det gör att även valet att nia riskerar att förolämpa, särskilt i hippa Berlin.

Och för den som undrar: det är teoretiskt möjligt att samtala utan att explicit välja du eller ni, men eftersom verbböjningen påverkas blir det väldigt konstlat.

Så jag står tyst i hissen och suckar inombords. Och ägnar den långsamma färden upp till mitt kontor på översta våningen till att tänka på att hela situationen är ett väldigt bra exempel på hur ineffektivt det blir när spelreglerna är oklara.

Johanna Möllerström